

EIROPAS KOMISIJA
ĢENERĀLDIREKTORĀTS
Reģionālā politika

NORĀDĪJUMI COCOF

PAR TO, KĀ IZSKATĀMS EŠ ATBALSTS AR ATPAKAĻEJOŠU SPĒKU LAIKPOSMĀ NO 2007. LĪDZ 2013. GADAM

ATRUNA:

"Šis ir Komisijas dienestu sagatavots dokuments. Tajā, pamatojoties uz piemērojamajiem ES tiesību aktiem, ir sniegti publiskām iestādēm, profesionāļiem, atbalsta saņēmējiem vai potenciāliem atbalsta saņēmējiem un citām kohēzijas politikas uzraudzībā, kontrolē un īstenošanā iesaistītajām struktūrām paredzēti tehniski norādījumi par to, kā interpretēt un piemērot ES noteikumus šajā jomā. Šā dokumenta mērķis ir sniegt Komisijas dienestu paskaidrojumus par minētajiem noteikumiem un to interpretāciju, lai atvieglotu darbības programmu īstenošanu un veicinātu labu praksi. Tomēr šie norādījumi neskar Eiropas Kopienų Tiesas un Vispārējās tiesas interpretāciju vai Komisijas lēmumu pieņemšanas jaunāko praksi."

I. IEVADS

1. Atbalsta piešķiršana ar atpakaļejošu spēku nozīmē, ka ES atbalstu pārvaldoša iestāde piešķir atbalstu darbībai, saistībā ar kuru jau ir radušies izdevumi no valsts līdzekļiem vai kas jau pabeigta, pirms ES atbalsts ir oficiāli pieprasīts vai piešķirts (turpmāk "ES atbalsts ar atpakaļejošu spēku").
2. Komisija neatbalsta ES atbalstu ar atpakaļejošu spēku, jo tā ir augsta riska joma, kā izklāstīts turpmāk. Šo norādījumu mērķis ir uzskaitīt tos noteikumus, kam pārvaldības iestādēm būtu jāpievērš īpaša uzmanība, ja tās darbības programmās ietver darbības ar atpakaļejošu spēku.
3. ES atbalsts ar atpakaļejošu spēku ir skaidri jānošķir no programmas pārslogošanas, t. i., tāda projektu kopuma izstrādes, kas ir lielāks nekā programmas finansējums. Ja dalībvalstis piekropj pārslogošanas¹ praksi, jau no paša sākuma tiek atlasīti, izstrādāti un īstenoti papildu projekti ar mērķi panākt atbilstību prasībām attiecībā uz darbības programmu. Komisijas dienesti ir vairākkārt mudinājuši pārvaldības iestādes apsvērt pārslogošanu, lai maksimāli izmantotu struktūrfondus un Kohēzijas fondu, kuri pretstatā finansējuma piešķiršanai ar atpakaļejošu spēku nerada tāda paša līmeņa riskus un trūkumus.

II. KOMISIJAS NOSTĀJA ATTIECĪBĀ UZ ES ATBALSTU AR ATPAKAĻEJOŠU SPĒKU

4. Lai gan nav skaidra juridiska noteikuma, kas aizliegtu ES atbalstu ar atpakaļejošu spēku, Komisija neiesaka šo praksi. Darbības, kas ar atpakaļejošu spēku izraudzītas līdzfinansēšanai, bieži vien sāk vai veic bez skaidri redzamas saiknes ar programmas mērķiem un konkrētām tiesiskām prasībām saistībā ar ES atbalstu. Tāpēc tās nozīmē būtisku risku, ka netiks ievēroti attiecīgie Savienības un valsts tiesību akti. Dalībvalstīm ir jābūt informētām par ievērojamo risku, kas izriet no neattiecināmu izdevumu deklarēšanas Komisijai, un attiecīgajām sekām, kas tām, iespējams, būtu jāuzņemas.
5. Ja pārvaldes iestādes izlemj par finansēšanu ar atpakaļejošu spēku, to pienākums ir nodrošināt, lai fondu finansētās darbības atbilstu Līguma un saskaņā ar to pieņemto tiesību aktu noteikumiem (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 9. panta 5. punkts), lai darbības finansēšanai atlasītu saskaņā ar kritērijiem, ko piemēro darbības programmai, un tās atbilstu piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem visā īstenošanas periodā (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 60. panta a) punkts). Pārvaldības iestādei ir jānosaka, vai šādas darbības pilnībā atbilst reglamentējošajiem noteikumiem, pirms pieņemt lēmumu atbalstīt šīs darbības saskaņā ar darbības programmu.

III. RISKI SAISTĪBĀ AR ES ATBALSTU AR ATPAKAĻEJOŠU SPĒKU

6. Pārvaldošajai iestādei un savas kompetences robežās sertifikācijas un revīzijas iestādēm ir jāpārbauda, ka darbības ar atpakaļejošu spēku tiek veiktas, ievērojot **visus piemērojamus noteikumus**.
7. Ņemot vērā darbību ar atpakaļejošu spēku būtību, īpaša uzmanība jāpievērš šādiem noteikumiem.

¹ Parasti tas tiek praktizēts attiecībā uz publisko pakalpojumu sniegšanu vai infrastruktūru, kad pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem/precēm ir zināms un ja valsts vajadzības un ieguldījumu programmas var pārsniegt ES atbalstīto programmu apjomu.

(a) Noteikumi par izdevumu atbilstību

- Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. panta 1. punktu izdevumi laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam ir atbilstīgi fondu atbalstam no dienas, kad darbības programmas iesniegtas Komisijai, vai no 2007. gada 1. janvāra – atkarībā no tā, kura diena ir agrāk. Tāpēc jebkuri izdevumi, ko saņēmis maksājis pirms atbilstības sākuma dienas, nav atbilstīgi.
- Darbības, kas tika pabeigtas² pirms atbilstības sākuma dienas, nav atbilstīgas (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. panta 1. punkts).
- Ja, veicot Regulas (EK) Nr. 1083/2006 33. pantā minētos darbības programmas grozījumus, pievieno jaunu izdevumu kategoriju, kā minēts Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 II pielikuma A daļas 1. tabulā, jebkuri šajā kategorijā ietilpstošie izdevumi ir atbilstīgi no dienas, kad Komisijai iesniegts lūgums grozīt darbības programmu.

(b) Uzraudzības komitejas noteiktie atlases kritēriji

- Izdevumi ir atbilstīgi tikai tad, ja tie veikti attiecībā uz darbībām, par kurām lēmusi attiecīgo darbības programmu pārvaldošā iestāde vai lēmums pieņemts tās atbildībā saskaņā ar uzraudzības komitejas noteiktiem kritērijiem. Pārvaldošajai iestādei ir jānodrošina, lai darbība tiktu izraudzīta saskaņā ar piemērojamajiem atlases kritērijiem. Vispārējs noteikums ir, ka piemērojamie atlases kritēriji ir tie, kas ir spēkā brīdī, kad darbība ir atlasīta ES atbalsta saņemšanai.

(c) Savienības un valsts noteikumi, tostarp jo īpaši attiecībā uz:

- i. noteikumiem par publisko iepirkumu;
- ii. valsts atbalsta noteikumiem, ieskaitot atbalsta stimulējošo iedarbību;
- iii. vides aizsardzības noteikumiem, diskriminācijas novēršanas noteikumiem, tostarp par pieejamību un dzimumu līdztiesības principiem;
- iv. noteikumiem par informāciju un publicitāti;
- v. prasībām attiecībā uz dokumentu pieejamību: pienākums uzglabāt dokumentus 3 gadus pēc slēgšanas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 90. pantu;
- vi. noteikumiem par projektiem, no kuriem gūst ieņēmumus (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 55. pants);
- vii. noteikumu par darbību ilgumu (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 57. pants);
- viii. valsts tiesību aktiem vai stratēģiskiem/programmas dokumentiem (VSID, īpaši programmas noteikumi), kuros izklāstīti konkrēti ES atbalsta piešķiršanas nosacījumi;

² Pabeigtas darbības definīciju skatīt Regulas (EK) Nr. 1083/2006 88. panta 1. punktā un *COCOF* norādījumos par daļēju slēgšanu (COCOF 08/0043/03-EN, 3. lpp.):

“saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 88. panta 1. punktu (ar grozījumiem) “(...) darbību uzskata par pabeigtu, ja tajā paredzētās aktivitātes ir faktiski veiktas un par tām ir veikti visi atbalsta saņēmēja izdevumi un izmaksāts atbilstīgais valsts ieguldījums”.

Tādējādi darbību var uzskatīt par pabeigtu, ja ir izpildīti šādi trīs kopīgi nosacījumi:

- darbības ir faktiski veiktas (lai pabeigtu darbību, nav vajadzīgas nekādas citas darbības);
- atbalsta saņēmēji ir samaksājuši visus izdevumus (saņēmējam vairs nav turpmāku maksājumu);
- saņēmējam ir samaksāts valsts ieguldījums (vairs nav papildu maksājumu saņēmējam).”

- ix. Regulas (EK) Nr. 1828/2006 13. panta 2. punktā iekļautajiem noteikumiem, kas paredz, ka jāspēj pierādīt, ka nav notikusi dubulta finansēšana³.

ES atbalsta īpašie nosacījumi par informāciju un publicitāti ir jāievēro no dienas, kad darbība atlasīta ES atbalsta saņemšanai.

(d) **Finanšu vadības un kontroles procedūras**, tostarp nepieciešamība ievērot:

- i. revīzijas liecības prasības;
- ii. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 60. panta b) apakšpunktu un Regulas (EK) Nr. 1828/2006 13.–17. pantu par pārbaudēm, ko veic pārvaldošā iestāde attiecībā uz deklarētajiem izdevumiem, ieskaitot pārbaudes uz vietas;
- iii. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 62. pantu attiecībā uz neatkarīgu revīziju.

Pārvaldošajai iestādei ir jānodrošina, lai visi attiecīgie reglamentējošie noteikumi un nosacījumi darbību līdzfinansējumam ar atpakaļejošu spēku ir ievēroti un ka saņēmēji (un attiecīgā gadījumā galīgie saņēmēji) ir informēti par ES atbalstu, tiklīdz attiecīgā darbība ir atlasīta tā saņemšanai. Attiecīgo darbību var novērtēt ES atbalsta saņemšanai tikai tad, ja pārvaldošā iestāde ir rūpīgi pārbaudījusi atbilstību iepriekš izklāstītajiem noteikumiem. Pārvaldošajai iestādei ir jānodrošina pietiekama attiecīgo darbību vadības pārbaude, ņemot vērā ar tām saistītos īpašos riskus. Šajā nolūkā pārvaldošā iestāde var izlemt labas prakses īstenošanas nolūkā cieši sadarboties ar valsts revīzijas iestādēm visu darbību ar atpakaļejošu spēku izskatīšanā, ļaujot tās viegli identificēt un skaidri informējot revīzijas iestādi par to esamību un apjomu.

Pirms ar šīm darbībām saistītos izdevumus sertificē Komisijai, sertifikācijas iestādei būtu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 61. panta b) punkta ii) apakšpunktu jāpārlicinās par to, ka deklarētie izdevumi atbilst piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem un ir radušies saistībā ar darbībām, kas atlasītas finansējumam saskaņā ar programmai piemērojamiem kritērijiem, un atbilst Savienības un valsts noteikumiem.

Komisija uzskatīs jebkuru darbību, kas neatbilst piemērojamajiem noteikumiem, par neatbilstīgu un piemēros attiecīgas finanšu korekcijas.

³ Saskaņā ar 13. panta 2. punktu pārbaudēs, ko veic pārvaldošās iestādes, iekļauj procedūras, lai izvairītos no izdevumu dubultas finansēšanas citās Kopienas vai valstu shēmās un citos plānošanas periodos. Iepriekšēja pieredze liecina, ka darbība, kas uzsākta saskaņā ar valsts shēmu/programmu, dažos gadījumos atlasīta ES atbalsta saņemšanai, bet tā paturēta valsts shēmā/programmā. Tāpēc pārvaldošajām iestādēm ir jānodrošina, lai tie paši izdevumi par to pašu darbību netiktu sertificēti un atlīdzināti divreiz: vienreiz saskaņā ar valsts/reģionālo shēmu un otrreiz saskaņā ar struktūrfondu/Kohēzijas fonda programmu.